

Biuletyn Informacji Publicznej

Instytutu Pamięci Narodowej
Komisja Ścigania Zbrodni przeciwko Narodowi Polskiemu

Dane osoby z katalogu osób "rozpracowywanych"

Imiona: Stanisław

Nazwisko: Wojsz

Miejsce urodzenia: Jarnuty pow. Łomża

Data urodzenia: 17-05-1924

Imię ojca: Wincenty

Imię matki: Maria

Dodatkowe informacje:

Treść zapisów ewidencyjnych

Opis materiałów

Stan zachowania

Uwagi

Stanisław Wojsz (ur. w maju 1924 r.) od wiosny 1946 r. do października 1949 był współpracownikiem i następnie żołnierzem antykomunistycznego Narodowego Zjednoczenia Wojskowego (NZW) na terenie powiatów Ostrołęka, Ostrów Maz. i Łomża. Nosił pseudonim „Jaskółka”, a następnie pseud. „Sokół”. Od stycznia 1949 Stanisław Wojsz walczył zbrojnie z komunistycznymi władzami lokalnymi w szeregach oddziału okręgu XV NZW pod dowództwem por. Zbigniewa Żwańskiego pseud. „Noc”, w tym między innymi w patrolu NZW pod dowództwem Edmunda Chrostowskiego pseud. "Chrobry". Stanisław Wojsz figuruje w aktach i zapisach ewidencyjnych oraz w kartotekach MBP / MSW i WUBP w Warszawie oraz PUBP Ostrołęka z lat 1949-1951. Zapisano w nich między innymi, że Stanisław Wojsz został "zatrzymany dnia 27 października 1949 r." (w zasadzce grupy UB i oddziału KBW na kilku partyzantów NZW) i po śledztwie UB „wyrokiem Wojskowego Sądu Rejonowego w Warszawie z dn. 25 marca 1950 r. skazany na karę śmierci” i przepadek całego mienia na rzecz państwa. W kartotece osób skazanych zanotowano, iż dnia „12 VI 1951 r. wyrok wykonano” (w więzieniu w Ostrołęce). Natomiast w tzw. kartotece odtworzeniowej MBP / MSW zanotowano, że Stanisław Wojsz "zmarł w dn. 12 VI 1950 r., wykonano wyrok śmierci".

Wpis na podstawie zapisów ewidencyjno-kartotecznych.

Stanisław Wojsz pseud. "Sokół" figuruje wraz ze stu kilkudziesięcioma innymi żołnierzami i współpracownikami Narodowego Zjednoczenia Wojskowego (NZW) w aktach KS MO w Warszawie z roku 1977 zatytułowanych "Charakterystyka nr 61, Narodowe Zjednoczenie Wojskowe - Okręg Białystok nr XV". Te materiały dot. struktur NZW z terenu pow. Ostrów Mazowiecka, części pow. Łomża i części pow. Ostrołęka z lat 1945-1951 (komenda powiatowa NZW krypt. "Olkusz" i komenda powiatowa NZW krypt. "Podhale"). Akta te zawierają m.in. charakterystyki tych komend i ich dowódców oraz kwestionariusze osobowe żołnierzy NZW - zostały one opracowane w roku 1977 (na bazie materiałów UB z lat 1940-ch i 1950-ch) przez Wydział "C" Komendy Stołecznej MO w Warszawie. Między innymi na str. 208-213 (w t. 1) zapisano dane i opisy dot. kilku zbrojnych akcji i napadów żołnierzy NZW z roku 1949 - z udziałem m.in. Stanisława Wojsza pseud. "Sokół". Z kolei w kwestionariuszu dot. Stanisława Wojsza (w tomie 2 na str. 102) zapisano między innymi, iż ww. to "od wiosny 1946 r. członek NZW na terenie pow. Ostrów Mazowiecka w oddziale ps. >Mieczysława<, a następnie ps. >Burzy< (...). Po rozbiciu bandy >Burzy< Wojsz ukrywał się (...). W styczniu 1949 r. nawiązał kontakt z patrolem PAS NZW pod dowództwem >Chrobrego< [tj. Edmunda Chrostowskiego pseud. >Chrobry<], z którym dokonał szeregu napadów terrorystyczno-rabunkowych" (tj. akcji zbrojnych wymierzonych w lokalne władze komunistyczne i tajnych informatorów UB). Zapisano także, iż Stanisław Wojsz "W chwili zatrzymania go dn. 27 X 1949 r. posiadał przy sobie pistolet >Parabellum< z amunicją i 2 granaty".

IPN BU 0180/77 t. 1-2 (Charakterystyka nr 61 p. 63).

Stanisław Wojsz pseud. "Sokół" figuruje jako główny podejrzany (wraz z kilkoma innymi żołnierzami i współpracownikami antykomunistycznego Narodowego Zjednoczenia Wojskowego) w aktach śledczych UB z PUBP Ostrołęka i WUBP w Warszawie z lat 1949-1950. Te materiały śledcze UB zawierają między innymi: raporty i meldunki jednostek UB i MO, protokoły przesłuchań świadków i osób "podejrzanych", w tym m.in. protokół przesłuchania Stanisława Wojsza z dn. 12 stycznia 1950, doniesienia tajnego informatora UB o pseudonimie "Jur" (mieszkańca wsi Jarnuty) z lata i wczesnej jesieni 1949, służbowe notatki i wnioski UB, akt oskarżenia Stanisława Wojsza.

IPN BU 0207/5286 (15645/III).

Stanisław Wojsz pseud. "Sokół" występuje wraz z kilkunastoma innymi żołnierzami i współpracownikami antykomunistycznego Narodowego Zjednoczenia Wojskowego (NZW) w aktach śledczych i operacyjnych UB z PUBP Ostrów Mazowiecka i WUBP w Warszawie z lat 1949-1955. Te materiały UB dot. przede wszystkim współpracownicy partyzantów NZW Stanisławy Grabowskiej (ur. 24.12.1925 r.) jako głównej "podejrzanej". Zawierają one między innymi: arkusz informacyjny, meldunki kilku jednostek MO, protokoły przesłuchań osób "podejrzanych" o współpracę z NZW i świadków (w tym Stanisława Wojsza), wyciąg z zeznań, służbową notatkę PUBP Ostrów Mazowiecka, postanowienie o złożeniu ww. materiałów do archiwum.

IPN BU 0203/362 (5539/II).

Stanisław Wojsz figuruje jako oskarżony i skazany w aktach Wojskowego Sądu Rejonowego w Warszawie z lat 1949-1955. Stanisław Wojsz został skazany dn. 25.03.1950 r. z art. 86 § 2 KKWP, art. 59 KK, art. 1 § 2 i 3 oraz art. 4 § 1 komunistycznego dekretu z dn. 13. 06.1946 r. na karę śmierci i przepadek całego mienia na rzecz państwa za "przynależność" do zbrojnego oddziału "nielegalnej organizacji" NZW działającego na terenie powiatu ostrołęckiego w latach 1948-1949, za "napady terrorystyczno-rabunkowe z bronią w ręku", w tym współudział w napadzie na członka (komunistycznej) Powiatowej Rady Narodowej w Ostrołęce i m.in. także za przechowywanie broni bez zezwolenia władz PRL.

IPN BU 1063/19 (Sr. 107/50).

Stanisław Wojsz figuruje w tzw. aktach personalnych osadzonego - prowadzonych w okresie od stycznia 1950 do czerwca 1950 w komunistycznym Więzieniu Karno-Śledczym w Ostrołęce, tj. do czasu wykonania tam wyroku śmierci na ww. żołnierzu antykomunistycznego podziemia.

IPN GK 919/2150 (650/427).